

SISU

Soome südikuse kunst

SISU

Soome südikuse kunst

Joanna Nylund

KIRJASTUS PALJASJALG

Esmaavaldamine inglise keeles 2018. aastal Suurbritannias Gaia poolt, mis kuulub Octopus Publishing Group Ltd kontserni.

Kujunduse autoriõigus © Octopus Publishing Group Ltd 2018

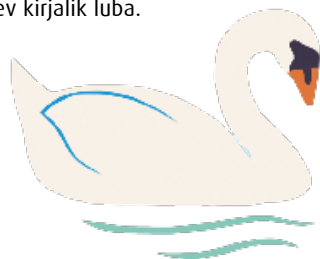
Teksti autoriõigus © Joanna Nylund 2018

Kõik õigused kaitstud. Selle teose ühtki osa ei või reprodutseerida ega kasutada ühelgi kujul ega viisil, ei elektroonilisel ega mehaanilisel, sealhulgas paljundada, salvestada või teabesäilitussüsteemis hoiustada ja kasutada, kui puudub kirjastaja eelnev kirjalik luba.

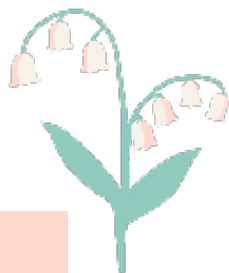
Eesti keelse väljaande autoriõigus: Paljasjalg OÜ

Tõlge inglise keelest: Silja Jürs
Teksti toimetanud : Liisi Kütner
Kujundus: Sliri Timmerman
ISBN 978-9949-626-36-6

Trükitud ja köidetud Hiinas

SISUKORD

6	SISSEJUHATUS
18	1. ELUGA SILMITSI
40	2. HEAOLU <i>SISU</i> MOODI
68	3. SUHTLE <i>SISU</i> ABIL
92	4. LASTEGA ON KÕIK KORRAS
116	5. <i>SISU</i> 'GA LIIKVELE
140	6. HEADUSE EEST VÕIDELDES
150	7. KAS <i>SISU</i> TEEB MEID ÕNNELIKUKS?
158	Indeks
160	Piltide allikad Ressursid Tänusõnad

SISSEJUHATUS

„See on müüt.

Aga samal ajal ka tõde.

See on rahvuslik ikoon. See on
kõhutundele toetuv omadus.“

Mis on *sisu* ja miks me seda vajame? Avasta soomelik omadus *sisu* ja kuidas see võib aidata sul elada eesmärgipärasemat ja õnnelikumat elu.

MIS ON *SISU*?

– sissejuhatuseks

Tõenäoliselt on *sisu* soomlaste lemmiksõna. Populaarseks sai see tõlkimatu mõiste 1920. aastatel, pärinedes aga udest minevikust. Mõiste viitab vapruse, vastupidavuse, meelekindluse, ühtekuuluvuse ja püsivuse kombinatsioonile – omadustele, mis on kujundanud mitte ainult terve rahva saatust, aga ka soomlaste igapäevaelusid.

Soome saab rahvusvahelistes õnneuuringutes pidevalt kõrgeid kohti. Hoolimata sellest, et tegu on viie ja poole miljoni elanikuga väikeriigiga, mis on peidetud Euroopa kirdenurka, on Soome – vaikselt, märkamata – suutnud maailmasse märgi maha jätta. Hooplevat soomlast oleks väga raske leida, sest oma saba kergitamist peetakse äärmiselt ebaviisakaks. Küsi soomlaselt meie edu saladust ja tõenäoliselt saad vastuseks õlakehituse ja pomina, et seda ei pruugigi olemas olla. Samas võivad aga need, kes usuvad saladuse olevat *sisu*, olla millegi jälil. Tähendab, me oleme salaja oma *sisu* üle uhked.

Nii et mida õnn soomlasele tähendab? Rahu ja vaikus, kord, iseseisvus, funktsionaalsus ja õiglus on kõik kõrgelt hinnatud ning hiljutises uuringus peeti olulisimaks õnnefaktoriks looduses aja veetmist. Soome ideaale mõjutavad ikka veel minevikus puuduse kannatamine ning karmi keskkonna taltsutamine. See seletab ka, miks eelistavad paljud soomlased praegusel mugavuseajastul ikka veel väga lihtsaid suvilaid (vaata lk 46) ning miks me ilma nii armastame kui ka vihkame.

Sisu on kõigele vastu pidanud. Soome on oma tulevikku mitmeid kordi ehitanud ja uuesti ehitanud. Kui käsitleda *sisu* kui tõde, millest elus juhinduda, usun, et see võib meile nii mõndagi pakkuda.

SOOMLASENA ÜLESKASVAMINE

– meie suhe *sisu*'ga

Nagu paljud teised kultuurilised konstruktsioonid, mis on meisse alates sünnist sügavale juurdunud, tundub ka *sisu* pisut hoomamatu. Aga kuidas saame me leida lõime defineeriva niidi? Kust alustada? *Sisu* on pikka aega olnud hästi hoitud saladus ning selle avamine nõuab pisut sügavat uurimist.

Kui mainisin heale sõbrale, et kirjutan seda raamatut, ütles ta: „Kas pole mitte üks kauneimaid asju, mida sa saad kellelegi öelda, see, et neil on *sisu*? Mäletan ikka veel elavalt, kui vanemad seda mulle esimest korda ütlesid.“

NÄHTAMATU JA KÕIKEHÖLMAV JÕUD

Igaüks, kes on Soomes üles kasvanud, hoomab *sisu* kontseptsiooni nähtamatuna igal pool. See on meie rahvusele iseloomulik, väljendudes pigem tegudes kui sellest rääkimises. Aga kindlasti on meie südames selle jaoks koht olemas. Mõned inimesed arvavad isegi, et soomlasi ja Soomet ei saa mõista, kui sa esmalt ei mõista, mis on *sisu*.

Nagu mu sõber ütles, see on kõrgelt hinnatud omadus. Hindame *sisu* seepärast, et see andis meile vabaduse ja püsivuse. Võistluse või eksami eelõhtul julgustavad vanemad lapsi iseenda seest *sisu* otsima. Kui sulle öeldakse, et sul on see olemas, kasvab see suuremaks. Samamoodi purustab tunne, et sul *sisu* pole, su enesekindlust.

Olgugi et seda harva defineeritakse, on üks asi kindel: *sisu* loeb.

MIS SISU ON

– ja mis see ei ole

Soomes keeles on *sisu* kontseptsioon vähemalt viissada aastat vana. Kõige otsesemas tähenduses viitab *sisu* kehas asuvalle soolestikule (*sisus* või *sisälmykset*). Arvatakse, et selle tüvi pärineb iidsest uskumusest, et kõhus asub jõud (mõtle „kõhus olevale leegile“) ning et sealt tuleb meie otsusekindlus.

SISU OMAB PALJU TÄHENDUSI...

Sisu täpset tähendust on raske määratleda. Eesti keeles puudub üks konkreetne sõna, millega seda tähistada ning isegi soomes keeles tähistab *sisu* omaduste kogumit, mille hulka kuuluvad stoiline otsusekindlus, tugevus, julgus, vaprus, tahtejõud, püsivus ja vastupidavus. *Sisu* on tegutsemisele suunatud mõtteviis: see tuleb mängu siis, kui seisad silmitsi ülesandega, mis tundub olevat üle sinu võimete. See tuleb esile siis, kui vastuolud sunnivad sind alla andma ning vaid su südikus aitab sul vastu pidada.

...AGA SEE POLE UHKUSTAMINE

Soomlasi teatakse nende napolisõnalisuse ja kivistunud näoilmete poolest. Meie kultuuris ei väljendata tundeid eriti vabalt (olguigi et see on aeglaselt muutumas). Seda arvesse võttes tuleb välja, et *sisu* oluline omadus on, et sellest pole vaja rääkida. *Sisu* ei jäta ruumi mingikski eputamiseks ega oma vaprust kiitmiseks. Ei tasu öelda, et sul on *sisu*, kui sa ei saa seda näidata – las teod räägivad enda eest.

